

Motion till riksdagen 2020/21:644

av Adam Marttinen m.fl. (SD)

Sveriges vapenlagstiftning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny tillståndsmyndighet för vapenlicensfrågor och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om handläggningstid för vapenlicens och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa femårslicenser för vapen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om begreppet synnerliga skäl i vapenlagen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att svensk vapenlag alltid ska gå före EU:s direktiv och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om auktorisation av skyttesammanslutningar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska vara tillåtet att tillfälligt förvara licensbelagda vapen i andras vapenskåp och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vapengarderoben bör utökas och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om intyg om lån av skjutvapen och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förvaring av ammunition och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillåta fler patroner vid björnjakt med halvautomatiskt vapen och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om europeiskt skjutvapenpass och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vapenbrott och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förverkande av magasin och tillkännager detta för regeringen.

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om brandfarliga och explosiva varor och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om knivlagen och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt straff för vapensmuggling och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpt straff för smuggling av explosiva varor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges vapenlagstiftning är tämligen restriktiv i ett internationellt perspektiv. Legalt vapenägande är hårt reglerat gällande vilka som får inneha och använda vapen av olika typer. Detta innebär en god kontroll från staten av vilka som har rätt att inneha och använda vapen, men svårigheter för personer som sysslar med jakt, sportskytte och andra legitima ändamål. Samtidigt är det få legala vapen som hamnar i händerna på kriminella; den absoluta majoriteten är insmugglade vapen. Det finns således skäl att se över hur regler kan revideras för att underlätta för vapenägare i legitima ändamål utan att förenkla anskaffning av vapen för kriminella.

En ny tillståndsmyndighet

Polismyndighetens ansvar över vapenlicensförfarandet har länge kritiserats av jägare, sportskyttar och andra. Långa handläggningstider och expansiv lagtolkning har medfört frustration och i vissa fall behov av långa rättsprocesser. Sveriges riksdag har redan tidigare tillkännagivit att licensförfarandet bör överföras till en ny jakt- och viltmyndighet. Dels för att en sådan myndighet kan vara bättre lämpad att bedöma de legitima användningsområdena för vapen, men även för att avlasta en redan ansträngd polismyndighet. Då verkställandet av tillkännagivandet dröjer finns anledning att återupprepa ett sådant tillkännagivande; det är av stor vikt att regeringen snarast återkommer till riksdagen med förslag i enlighet med vad som nu har anförts.

Handläggning av vapenlicenser

I samband med att licensförfarandet överförs till en ny myndighet bör handläggningstiden minska. I syfte att garantera en sådan myndighet bör det i samband med en utredning för att genomföra ett sådant överförande även utredas huruvida en kortare process kan stadgas i lag. Detta kan ske genom ett krav på skyndsam handläggning i enlighet med andra processer hos myndigheter eller genom en skarp tidsgräns om tre veckor efter korrekt ifylld ansökan.

Tidsbegränsade licenser

Licenser för enhandsvapen meddelas i femårsperioder, varefter licenshavare tvingas att ansöka på nytt. Denna byråkrati belastar den enskilde utan större vinning för vare sig kontroll eller myndigheterna i stort. Omfattningen av dokumentationen och prövningen

belastar den enskilde, i vissa fall till den grad att en omprövning inte resulterar i ett godkännande, vilket leder till betydande konsekvenser för dennes sportutövning eller friluftsliv. Även nyttan med förfarandet bör ifrågasättas, då det kontinuerligt görs samkörningar av olika register för dem som innehar vapenlicens.

Riksdagen har tidigare tillkännagivit att de så kallade femårslicenserna ska slopas, och det är angeläget att regeringen vidtar åtgärder som motsvarar vad riksdagen har tillkännagivit.

Avskaffa formuleringen synnerliga skäl i vapenlagstiftningen

I vapenlagen förekommer sedan år 1934 begreppet synnerliga skäl vid bedömningen av tillstånd för vapeninnehav. I juridiska sammanhang utgör formuleringen en stark begränsning av möjligheterna att få tillstånd. Av både förarbeten till vapenlagen och lagtexten framgår dock att det inte är så begreppet ska tolkas i detta sammanhang. I stället innebär begreppet ett sätt att kräva dels en viss uppnådd ålder hos den sökande, dels en uppnådd skjutskicklighet. Detta har, trots flera klargöranden från lagstiftaren, tolkats på ett mer restriktivt sätt. Detta är olyckligt och gör det svårare för enskilda skyttar att få tillstånd än vad lagstiftaren har avsett.

Således bör begreppet synnerliga skäl utmönstras ur den svenska vapenlagstiftningen och ersättas med en tydlig uppräkningslista av vilka krav som ska ställas.

Svensk vapenlag före EU:s direktiv

EU-rättslig lagstiftning ska endast vidtas då det krävs att frågan regleras på unionsnivå. Detta är inte fallet med vapenlagstiftningen. I syfte att uppnå likartad lagstiftning i alla länder ser vi kontinuerligt att nationella lösningar på nationella problem hindras och stoppas. Samtidigt som EU genom den fria rörligheten har medfört betydande problem med smuggling av illegala vapen, har lösningen blivit försvårande regler för det legala vapenanvändandet. Gång på gång föreslås revideringar som i olika utsträckning försvårar eller i vissa fall omöjliggör delar av jakten eller sportskyttet.

Den svenska vapenlagstiftningen är fullgod för att tillse erforderlig kontroll av legala vapen och det bör inte anses förenligt med grundprinciperna om när unionslagstiftning ska användas att EU:s vapendirektiv alltså gäller och kontinuerligt uppdateras.

Således bör regeringen verka för att EU:s vapendirektiv avskaffas, vilket innebär att den nationella kontrollen över vapenpolitiken återtas av riksdagen.

Auktorisation av skyttesammanslutningar

Kraven för att en skyttesammanslutning ska få auktorisation från polisen är att den är en stabil organisation, bedriver skytteverksamhet samt har hög säkerhet.

Rekvisitens innebörd, kraven på stabil organisation, bedrivande av skytteverksamhet och säker vapenhantering är inte reglerade i lag eller förordning. Regeringen har bemyndigat polisen att meddela föreskrifter om närmare krav. Således kringgår regeringen riksdagens granskning av huruvida de specificerade kraven är väl utformade och ändamålsenliga och av huruvida de påverkar Sveriges jakt- och sportskyttar negativt

eller ej. Regeringen har tidigare visat sig oförmögen att värna om jakt- och sportskyttar, varför en sådan ordning inte bör tolereras.

Även remissinstanser såsom Förvaltningsrätten i Uppsala, Naturvårdsverket, Jägarnas Riksförbund och Sveriges Vapenägares Förbund har tidigare ansett att regeringen borde ha redovisat de närmare kriterierna för auktorisation öppet genom lagstiftning.

Reglerna om auktorisation av skyttesammanslutningar bör därför regleras i lag eller förordning, och således ska polisen ej längre vara bemyndigad att meddela föreskrifter för sådan auktorisation.

Tillfällig vapenförvaring

Det förekommer i dag att personer som är jägare eller hobbykyttar har ett behov av att förvara sina vapen utanför det egna hemmet. Ett skäl till detta kan vara att en längre frånvaro från hemmet och ensligt boende kan inge oro för inbrottsrisk. Ett annat skäl kan vara att jaktmarkerna för en enskild jägare ligger långt ifrån hemmet. Det framstår som orimligt att det är möjligt för seriösa personer med vapenlicens att tillfälligt förvara sina egna vapen i ett vapenskåp hos en annan skytt. Svensk vapenlagstiftning bör revideras för att möjliggöra detta.

Utökad vapengarderob

I dag är maxgränsen sex vapen för en jägares vapengarderob efter en särskild behovsprövning av vapen fem och sex, vilket är fullt tillräckligt för de flesta jägare. Det finns dock behov för vissa jägare att nyttja fler jaktvapen för specialiserat jaktskytte, såsom eftersöksspecialister och vakjägare eller behov av olika kalibrar beroende på vilka djur som jagas.

Riksdagen har tidigare tillkännagivit, i betänkande 2018/19:JuU29 s. 29 f., att en utökning av vapengarderoben bör genomföras. Det är angeläget att regeringen skyndsamt återkommer med ett förslag som motsvarar vad riksdagen har tillkännagivit.

Intyg om lån av skjutvapen

En jägare som vill fullfölja en jaktsäsong på exempelvis älg ska inte behöva begränsa sin jakttid till ett par veckor, på grund av att denne inte äger ett ändamålsenligt vapen. Därför bör en auktoriserad vapenhandlare ha möjligheten att lämna ut låneintyg i fyrtyotvå dagar (sex veckor) efter att ansökan om lån av skjutvapen har inkommit och godkänts.

Förvaring av ammunition

De som har en vapenlicens ska också äga möjligheten att förvara ammunition till vapen som de själva inte har licens för. Den ordning som i dag stadgas är rigid och saknar fullgoda möjligheter att säkert förvara ammunition på annat vis än vad lagen stadgar. Även jägares och sportskyttars liv kan innefatta sådana moment som omöjliggör en säker vapen- och ammunitionshandling på ett sådant vis som lagen kräver. Tillståndsprövningen för förvaring hos någon annan torde anses för rigid och resurskrävande utan

tillräcklig nytta. Även i fall då enskilda personer innehar ammunition för vapen som de inte längre har tillstånd för, men ammunitionen tillhör den vapenklass de redan är godkända för, finns ingen anledning att försvåra förvaring. I vissa fall handlar det om temporära situationer där ett nytt vapen i samma vapenklass ska anskaffas i ett senare skede.

Regleringen om förvaring av ammunition bör således revideras i syfte att nå en mindre byråkratisk lösning så länge ammunition förvaras på ett fullgott säkert vis.

Fler patroner vid björnjakt med halvautomatiskt vapen

Vid jakt på björn får halvautomatiska vapen användas endast om de kan laddas med maximalt två patroner i magasin och ett i patronläge.

En jägare ska inte riskera att fällas för jaktbrott för att lagen inte främjar jägarens säkerhet. Flera dödsfall och andra incidenter har inträffat de senaste decennierna vid möte med björn. Jägarnas säkerhet måste prioriteras.

Dagens lag innebär att en jägare som jagar älg begår ett grovt jaktbrott om denne blir tvungen att använda vapnet vid ett möte med en björn. Lagen behöver ändras, så att halvautomatiska vapen som kan laddas med maximalt fem patroner i magasin och ett i patronläge får användas vid björnjakt.

Översyn av reglerna om ett europeiskt skjutvapenpass

Att främja det ansvarsfulla användandet av legala vapen vid bland annat jakt och tävlingsskytte är en naturlig del av ett välfungerande vapenägande. De hinder som i dag ställs upp, både vid jakt och vid internationella skyttetävlingar, är inte ändamålsenligt utformade. Riksdagen har tillkännagivit för regeringen att en översyn av reglerna gällande ett europeiskt skjutvapenpass och införsel av legala vapen till Sverige bör ske. Det är av vikt att regeringen skyndsamt bereder ärendet och återkommer till riksdagen med ett sådant förslag.

Vapenbrott

Skjutningarna ökar i Sverige och lagstiftningsarbetet gällande vapen och vapenbrott är kraftigt eftersatt och ofta missförstått. Sverigedemokraterna är positiva till ett ansvarsfullt legalt vapenägande hos jägare, sportskyttar och andra laglydiga medborgare. Däremot måste de kriminella nätverkens tillgång till illegala vapen motverkas. En av åtgärderna bör vara en straffskärpning gällande vapenbrott enligt vapenlagen. Utredningen Ds 2019:14 är överlämnad och berör bland annat detta. Utredningens förslag är dock inte tillräckliga, och ytterligare straffskärpningar behövs. Regeringen bör skyndsamt utse en kompletterande utredning vars inriktning ska vara att straffskalan för vapenbrott av normalgraden utgörs av fängelse i högst tre år, att straffskalan för grovt vapenbrott utgörs av fängelse i lägst två och högst sex år samt att straffskalan för synnerligen grovt vapenbrott utgörs av fängelse i lägst fyra och högst åtta år.

Förverkande av magasin

Regeringens proposition om reglering av vapenmagasin sägs vara en följd av den eskalerande organiserade kriminaliteten. Denna kriminalitet är ett av Sveriges stora samhällsproblem och kräver många och vitt spridda lösningar över hela samhället. Att motverka tillgången till illegala vapen är en av dessa lösningar. Tyvärr framhärskar regeringen i att lägga fram förslag som skulle leda till försvåranden för laglydiga vapenägare utan att nämnvärt påverka tillgången till illegala vapen för kriminella. Både oppositionen och sakkunniga inom professionen har påvisat detta, vilket kan synliggöras av att 138 av 140 remissinstanser avstyrkte propositionen om reglering av vapenmagasin. Förslaget var inte anpassat för att uppnå vad regeringen säger sig vilja uppnå och avslogs därför.

Det uttalade syftet med förslaget är dock gott. Det finns på grund av vissa uttalanden från poliser anledning att anta att påträffade magasin har lämnats tillbaka till kriminella, trots att regeringen i svar på frågor från riksdagsledamöter inte har kunnat visa detta. Syftet att minska tillgången till magasin kan dock säkerställas genom åtgärder som inte är betungande för enskilda legala vapenägare. Detta kan ske genom en revidering av regleringen om förverkande, vilket kan säkerställa möjligheten för Polismyndigheten att förverka magasin för gängkriminella som påträffas med sådana. En sådan förändring av regleringen om förverkande bör således utredas.

Brandfarliga och explosiva varor

Även sprängningar har blivit en allt oftare förekommande företeelse i Sverige. Således finns skäl att också revidera straffskalorna för brott mot lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor. Regeringen bör således skyndsamt utreda och återkomma till riksdagen med lagförslag där straffskärpningar vid brott enligt 29 § 2 samt 29 a § i denna lag ingår.

Knivlagen

Andelen som utsätts för personrån har ökat. I den senaste trygghetsundersökningen från Brottsförebyggande rådet uppgav 1,4 procent att de hade utsatts, och det är en kraftig ökning jämfört med året innan och den högsta siffra som någonsin uppmätts sedan mätningarna påbörjades år 2005. Den som utsätts för rån riskerar trauma, stress och en allmänt sämre livskvalitet. Det är därför viktigt att brottsbekämpande myndigheter har rätt verktyg för att agera i ett tidigt stadium.

Det vanligaste straffet för den som bryter mot knivlagen är böter på 1 200 kronor, vilket inte kan anses vara ett straff som är proportionellt i förhållande till den begångna gärningen. Därför föreslås att straffet ska skärpas och att brott mot knivlagen ska ge fängelse.

Skärpt straff för vapensmuggling

Både Polismyndigheten och Tullverket har en uppfattning om att tillgången till vapen ökar i samhället. Trots detta medför den nuvarande lagstiftningen att Tullverket inte har

möjlighet att använda hemliga tvångsmedel som till exempel telefonavlyssning och inhämtning av elektronisk kommunikation i jakten på smuggelvapen.

En av åtgärderna bör vara en straffskärpning gällande vapensmuggling. Utredningen Ds 2019:14 är överlämnad och berör bland annat detta. Utredningens förslag är dock inte tillräckliga, och ytterligare straffskärpningar behövs. Regeringen bör skyndsamt utse en kompletterande utredning vars inriktning ska vara att straffskalan för grov vapensmuggling utökas till fängelse i lägst två och högst sex år samt att straffskalan för synnerligen grov vapensmuggling utgörs av fängelse i lägst fyra och högst åtta år.

Skärpt straff för smuggling av explosiva varor

Tillgången till och användandet av explosiva varor är ett tilltagande problem i samhället. I samband med utredningen Ds 2019:14 föreslås straffskalor gällande smuggling av explosiva varor. Dessa förslag är ett steg i rätt riktning men liksom för vapensmuggling bör vissa skärpningar utredas och införas. För grov smuggling av explosiva varor bör straffskalan vara fängelse i lägst två och högst sex år. För synnerligen grov smuggling av explosiva varor bör straffskalan vara fängelse i lägst fyra och högst åtta år. Regeringen bör skyndsamt utreda detta och återkomma med förslag om detta till riksdagen.

Adam Marttinen (SD)

Katja Nyberg (SD)

Bo Broman (SD)